

جمهوری اسلامی ایران
Islamic Republic of Iran

سازمان ملی استاندارد ایران

Iranian National Standardization Organization

استاندارد ملی ایران

ایزو - آی ای سی

۱۷۰۲۷

چاپ اول

۱۳۹۳

INSO-ISO-IEC
17027

1st. Edition

2015

Identical with
ISO/IEC TS 17027:
2014

ارزیابی انطباق -

واژگان مرتبط با شایستگی اشخاص برای
استفاده در گواهی کردن اشخاص

Conformity assessment-
Vocabulary related to competence of
persons used
for certification of persons

ICS: 03.120.30

به نام خدا

آشنایی با سازمان ملی استاندارد ایران

سازمان ملی استاندارد ایران به موجب بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱ تنها مرجع رسمی کشور است که وظیفه تعیین، تدوین و نشر استانداردهای ملی (رسمی) ایران را به عهده دارد.

تدوین استاندارد در حوزه های مختلف در کمیسیون های فنی مرکب از کارشناسان سازمان ، صاحب نظران مراکز و مؤسسات علمی، پژوهشی، تولیدی و اقتصادی آگاه و مرتبط انجام می شود و کوششی همگام با مصالح ملی و با توجه به شرایط تولیدی، فناوری و تجاری است که از مشارکت آگاهانه و منصفانه صاحبان حق و نفع، شامل تولیدکنندگان، مصرف کنندگان، صادرکنندگان و وارد کنندگان، مراکز علمی و تخصصی، نهادها، سازمان های دولتی و غیر دولتی حاصل می شود . پیش نویس استانداردهای ملی ایران برای نظرخواهی به مراجع ذی نفع و اعضای کمیسیون های فنی مربوط ارسال می شود و پس از دریافت نظرها و پیشنهادهای در کمیته ملی مرتبط با آن رشته طرح و در صورت تصویب به عنوان استاندارد ملی (رسمی) ایران چاپ و منتشر می شود.

پیش نویس استانداردهایی که مؤسسات و سازمان های علاقه مند و ذی صلاح نیز با رعایت ضوابط تعیین شده تهیه می کنند در کمیته ملی طرح و بررسی و در صورت تصویب ، به عنوان استاندارد ملی ایران چاپ و منتشر می شود . بدین ترتیب ، استانداردهایی ملی تلقی می شوند که بر اساس مفاد نوشته شده در استاندارد ملی ایران شماره ۵ تدوین و در کمیته ملی استاندارد مربوط که سازمان ملی استاندارد ایران تشکیل می دهد به تصویب رسیده باشد.

سازمان ملی استاندارد ایران از اعضای اصلی سازمان بین المللی استاندارد (ISO)^۱، کمیسیون بین المللی الکتروتکنیک (IEC)^۲ و سازمان بین المللی اندازه شناسی قانونی (OIML)^۳ است و به عنوان تنها رابط^۴ کمیسیون کدکس غذایی (CAC)^۵ در کشور فعالیت می کند . در تدوین استانداردهای ملی ایران ضمن توجه به شرایط کلی و نیازمندی های خاص کشور ، از آخرین پیشرفت های علمی ، فنی و صنعتی جهان و استانداردهای بین المللی بهره گیری می شود .

سازمان ملی استاندارد ایران می تواند با رعایت موازین پیش بینی شده در قانون ، برای حمایت از مصرف کنندگان ، حفظ سلامت و ایمنی فردی و عمومی ، حصول اطمینان از کیفیت محصولات و ملاحظات زیست محیطی و اقتصادی ، اجرای بعضی از استانداردهای ملی ایران را برای محصولات تولیدی داخل کشور و/ یا اقلام وارداتی، با تصویب شورای عالی استاندارد، اجباری نماید. سازمان می تواند به منظور حفظ بازارهای بین المللی برای محصولات کشور ، اجرای استاندارد کالاهای صادراتی و درجه بندی آن را اجباری نماید . همچنین برای اطمینان بخشیدن به استفاده کنندگان از خدمات سازمان ها و مؤسسات فعال در زمینه مشاوره ، آموزش ، بازرسی ، ممیزی و صدور گواهی سیستم های مدیریت کیفیت و مدیریت زیست محیطی ، آزمایشگاه ها و مراکز کالیبراسیون (واسنجی) وسایل سنجش ، سازمان ملی استاندارد ایران این گونه سازمان ها و مؤسسات را بر اساس ضوابط نظام تأیید صلاحیت ایران ارزیابی می کند و در صورت احراز شرایط لازم ، گواهینامه تأیید صلاحیت به آن ها اعطا و بر عملکرد آن ها نظارت می کند . ترویج دستگاه بین المللی یکاها ، کالیبراسیون (واسنجی) وسایل سنجش ، تعیین عیار فلزات گرانبها و انجام تحقیقات کاربردی برای ارتقای سطح استانداردهای ملی ایران از دیگر وظایف این سازمان است .

1- International Organization for Standardization

2 - International Electrotechnical Commission

3- International Organization of Legal Metrology (Organisation Internationale de Metrologie Legale)

4 - Contact point

5 - Codex Alimentarius Commission

کمیسیون فنی تدوین استاندارد

«ارزیابی انطباق - واژگان مرتبط با شایستگی اشخاص برای استفاده در گواهی کردن اشخاص»

رئیس:

هوسپ سرکسیان، هوسپ
(لیسانس مهندسی برق)

سمت و/یا نمایندگی

کارشناس استاندارد- بازنشسته سازمان ملی
استاندارد ایران

دبیر:

طوماریان، سهیلا
(لیسانس مهندسی الکترونیک)

کارشناس استاندارد- بازنشسته سازمان ملی
استاندارد ایران

اعضاء: (اسامی به ترتیب حروف الفبا)

ادریسی، شادی
(لیسانس بیولوژی)

معاون مرکز ملی تایید صلاحیت ایران

انصاری، شعله

(کارشناس برق)

سازمان انرژی اتمی ایران

روزبه، میر محمد

(دکترای مدیریت)

دبیر انجمن علمی کیفیت ایران

رسولی، حسنعلی

(لیسانس مهندسی مکانیک)

مشاور ارشد شرکت مشاوران فناوری

اطلاعات آگاهان

سربی، جلیل

(دکترای مهندسی مکانیک)

مدیر عامل شرکت ناظر کاران

شریفی یزدی، الهام

(کارشناسی ارشد فیزیک)

سازمان انرژی اتمی ایران

کمیسیون فنی تدوین استاندارد (ادامه)

کارشناس استاندارد- بازنشسته سازمان ملی
استاندارد ایران

طهماسبی افشار، منیژه
(لیسانس علوم تغذیه)

مدیر عامل شرکت بازرسی تاک

غیبی، میر بهروز
(کارشناسی ارشد گیاه پزشکی)

رییس انجمن بازرسی غیر مخرب ایران

هنرور، فرهنگ
(دکترای مهندسی مکانیک)

فهرست مندرجات

صفحه	عنوان
ز	پیش گفتار
ح	مقدمه
۱	۱ هدف و دامنه کاربرد
۱	۲ اصطلاحات و تعاریف
۱۹	کتابنامه

پیش گفتار

استاندارد "ارزیابی انطباق- واژگان مرتبط با شایستگی اشخاص برای استفاده در گواهی کردن اشخاص" که پیش نویس آن در کمیسیون‌های مربوط تهیه و تدوین شده است و در یکصد و پنجاه و هشتمین اجلاس کمیته ملی مدیریت کیفیت مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۲۰ مورد تصویب قرار گرفته است، اینک به استناد بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱، به عنوان استاندارد ملی ایران منتشر می شود.

برای حفظ همگامی و هماهنگی با تحولات و پیشرفت‌های ملی و جهانی در زمینه صنایع، علوم و خدمات، استانداردهای ملی ایران در مواقع لزوم تجدید نظر خواهد شد و هر پیشنهادی که برای اصلاح و تکمیل این استانداردها ارائه شود، هنگام تجدید نظر در کمیسیون فنی مربوط مورد توجه قرار خواهد گرفت. بنابراین، باید همواره از آخرین تجدید نظر استانداردهای ملی استفاده کرد.

این استاندارد ملی بر مبنای استاندارد بین المللی زیر تدوین شده و معادل آن به زبان فارسی است:

ISO/IEC TS 17027: 2014 Conformance assessment- Vocabulary related to competence of persons used for certification of persons

مقدمه

در این استاندارد اصطلاحات و تعاریف مرتبط با شایستگی و گواهی کردن اشخاص از جمله اصطلاحات مرتبط با آموزش مشخص شده است. استانداردها و مدارک مرتبط دیگری که در آنها به شایستگی افراد ارجاع داده شده است (برای مثال استاندارد ملی ایران- ایزو ۹۰۰۱، استاندارد ملی ایران- ایزو- آی ای سی ۱۷۰۲۱، استاندارد ملی ایران - ایزو- آی ای سی ۱۷۰۲۴) توسط سازمان ملی استاندارد ایران منتشر شده است و بدین لحاظ ضرورت ایجاد مجموعه اصطلاحات هم‌خوان مورد تاکید قرار گرفته است.

هدف این استاندارد تسهیل در درک مشترک میان طرف‌های ذی‌نفع در خصوص واژگان مرتبط با گواهی کردن و شایستگی اشخاص می باشد و همچنین در نظر است که این استاندارد در افزایش هم‌راستایی در استانداردهای مربوط به اعتبارنامه‌ها، مفید باشد.

در این استاندارد فعل وجهی "می‌توان" نشان دهنده امکان یا توانمندی است. جزئیات بیشتر را می توان از استاندارد ملی ایران شماره ۵: سال ۱۳۹۳^۱، استانداردهای ملی ایران- ساختار و شیوه نگارش، به دست آورد.

۱- این استاندارد در دست تدوین می‌باشد و به زودی منتشر خواهد شد.

ارزیابی انطباق -

واژگان مرتبط با شایستگی اشخاص برای استفاده در گواهی کردن اشخاص

۱ هدف و دامنه کاربرد

این استاندارد اصطلاحات و تعاریف مرتبط با شایستگی اشخاص برای استفاده در حوزه گواهی کردن اشخاص را به منظور ایجاد واژگان مشترک، مشخص می کند. این اصطلاحات و تعاریف در صورت موضوعیت داشتن می تواند در سایر مدارک تعیین کننده شایستگی اشخاص مانند مقررات، استانداردها، طرح های گواهی کردن، تحقیقات، آموزش، اعطای پروانه و ثبت کردن نیز استفاده شود.

۲ اصطلاحات و تعاریف

در این استاندارد اصطلاحات با تعاریف زیر به کار می رود:

۱-۲

ability

توانایی

قابلیت انجام یک فعالیت

۲-۲

accommodation of special needs

لحاظ نمودن نیازهای ویژه

تغییر دادن روش های ارزیابی (۲-۸) یا چگونگی اجرای آن که برای در نظر گرفتن اثرات ناتوانی، بدون تغییر در اعتبار (۲-۷۹) ارزیابی انجام می شود

۳-۲

accreditation

تایید صلاحیت

تایید انطباق (۲-۹) شخص ثالث در ارتباط با نهاد ارزیابی انطباق حاکی از اثبات رسمی صلاحیت (۲-۲۵) آن نهاد برای انجام وظایف خاص ارزیابی انطباق

یادآوری: تایید صلاحیت تنها مربوط به نهادهای ارزیابی انطباق می باشد و در مورد اشخاص کاربرد ندارد.

[منبع: استاندارد ایران - ایزو - آی ای سی ۱۷۰۰۰: سال ۱۳۸۷، تعریف ۵-۶ تغییر یافته است - یادآوری اضافه شده است]

۴-۲

adverse impact of examinations

پیامد نامساعد امتحان‌ها

نتایج پیش بینی نشده امتحان (۲-۳۹) در مورد گروه خاصی از اشخاص

یادآوری: مثال‌هایی از گروه‌های خاص اشخاص شامل گروه‌هایی که مبتنی بر، نژاد، جنسیت، سن، منشا قومی، زبان یا دین باشد.

۵-۲

appeal

درخواست رسیدگی مجدد

درخواست توسط درخواست‌کننده (۲-۶)، نامزد (۲-۱۲) یا شخص گواهی‌شده (۲-۲۲) برای بررسی مجدد در مورد هر تصمیمی که توسط نهاد گواهی‌کننده (۲-۱۷) در ارتباط با وضعیت مورد نظر گواهی‌کردن (۲-۱۶) او اتخاذ شده است.

[منبع: استاندارد ایران- ایزو- آی‌ای‌سی ۱۷۰۲۴: سال ۱۳۹۳، ۳-۱۹]

۶-۲

applicant

درخواست‌کننده

شخصی که درخواست پذیرفته شدن در فرآیند گواهی‌کردن (۲-۱۹) را ارائه می‌کند

[منبع: استاندارد ایران- ایزو- آی‌ای‌سی ۱۷۰۲۴: سال ۱۳۹۳، ۳-۱۳]

۷-۲

approval of persons

تایید اشخاص

روش اجرای مبتنی بر عوامل از پیش تعریف شده و صدور مدرکی^۱ که به واسطه آن نهاد دولتی یا نهاد برگزیده شده دیگری اشخاص را برای انجام فعالیت‌های خاص به رسمیت می‌شناسد

یادآوری: گواهی‌کردن (۲-۱۶) یا دیگر روش‌های ارزیابی انطباق می‌تواند پیش‌نیازی برای تایید باشد.

۸-۲

assessment

ارزیابی

فرآیندی برای ارزیابی برآورده شدن الزامات طرح گواهی‌کردن (۲-۲۱) توسط اشخاص

[منبع: استاندارد ایران- ایزو- آی ای سی ۱۷۰۲۴: سال ۱۳۹۳، ۳-۸]

۹-۲

تایید انطباق

attestation

صدور بیانیه بر اساس تصمیم اخذ شده، متعاقب بازنگری، مبنی بر این که برآورده شدن الزامات مشخص شده اثبات شده است

[منبع: استاندارد ایران - ایزو - آی ای سی ۱۷۰۰۰: سال ۱۳۸۷، تعریف ۲-۵ تغییر یافته است - یادآوری‌ها حذف شده است]

۱۰-۲

صفت

attribute

ویژگی ذاتی یک شخص

مثال: تیز بینی^۱، حساسیت نسبت به دیگران، تعامل پذیری^۲

۱۱-۲

گرایش

bias

وجود هر عاملی که می‌تواند بر مطالب (۲-۵۲) امتحان (۲-۳۹)، امتیازهای امتحان یا نتایج گواهی کردن (۲-۱۶) تاثیر غیرمنصفانه داشته باشد

یادآوری: گرایش می‌تواند در موارد زیادی مانند هنگام تدوین مطالب امتحان، امتیازدهی در امتحان‌ها یا اتخاذ تصمیمات گواهی کردن، روی دهد.

۱۲-۲

نامزد

candidate

درخواست‌کننده‌ای (۲-۶) که پیش نیازهای مشخص شده‌ای را برآورده کرده و برای فرآیند گواهی کردن (۲-۱۹) پذیرفته شده است

[منبع: استاندارد ایران- ایزو- آی ای سی ۱۷۰۲۴: سال ۱۳۹۳، ۳-۱۴]

1-Visual acuity

2-Openness

۱۳-۲

category of persons

رسته حرفه‌ای اشخاص

دارندگان گواهی‌نامه (۱۵-۲) که نوع یکسانی از فعالیت‌ها یا کارها را انجام می‌دهند
مثال: جوشکاران، کارکنان آزمون غیر مخرب (NDT)^۱، پرستاران، کاروران ماشین آلات راه و ساختمان

۱۴-۲

certificate

گواهی‌نامه

مدرک صادر شده برای اشخاص توسط نهاد گواهی‌کننده‌ای (۱۷-۲) که بر طبق استاندارد ایران- ایزو- آی ای سی ۱۷۰۲۴ عمل می‌کند و بیانگر این است که شخص نام برده شده در آن مدرک، شایستگی (۲۵-۲) الزام شده در طرح گواهی‌کردن (۲۱-۲) را اثبات کرده است

[منبع: استاندارد ایران- ایزو- آی ای سی ۱۷۰۲۴: سال ۱۳۹۳، تعریف ۳-۵ تغییر یافته است]

۱۵-۲

certificate holder

دارنده گواهی‌نامه

شخصی که از وی به عنوان شخص گواهی‌شده در یک گواهی‌نامه (۱۴-۲) معتبر یا یک گواهی‌نامه آموزشی (۲-۲)-
(۱-۷۷) معتبر نام برده می‌شود

۱۶-۲

certification

گواهی‌کردن^۲

گواهی

تایید انطباق (۹-۲) شخص ثالث در ارتباط با اشخاص

[منبع: استاندارد ایران- ایزو- آی ای سی ۱۷۰۰۰: سال ۱۳۸۷، تعریف ۵-۵ تغییر یافته است]

۱۷-۲

certification body

نهاد گواهی‌کننده

نهاد ارزیابی انطباق شخص ثالث که طرح‌های گواهی‌کردن (۲۱-۲) برای اشخاص را اجرا می‌کند

1-Non Destructive Testing

۲- در این استاندارد برای اصطلاح Certification که در استاندارد بین المللی مآخذ به کار رفته است دو اصطلاح در زبان فارسی در نظر گرفته شده است، یکی به معنای فرآیند "گواهی‌کردن" و دیگری به معنای نتیجه فرآیند یعنی "گواهی" است که برحسب ضرورت به کار می‌روند.

یادآوری: نهاد گواهی کننده می تواند مرجع دولتی یا غیر دولتی با یا بدون اختیار تنظیم مقررات باشد.

۱۸-۲

certification mark

علامت گواهی کردن

certification logo

نشان گواهی کردن

علامت یا نشان با "حقوق محفوظ" که توسط نهاد گواهی کننده (۲-۱۷) برای اشخاص صادر می شود و دلالت بر انطباق شخص با الزامات مشخص شده دارد

[منبع: استاندارد ایران- ایزو- آی ای سی ۱۷۰۳۰: سال ۱۳۸۶، تعریف ۳-۱ تغییر یافته است]

۱۹-۲

certification process

فرآیند گواهی کردن

فعالیت هایی که به واسطه آنها نهاد گواهی کننده (۲-۱۷) تعیین می کند که شخصی الزامات گواهی کردن (۲-۲۰) شامل درخواست، ارزیابی (۲-۸)، تصمیم گیری در مورد گواهی کردن (۲-۱۶)، گواهی کردن مجدد (۲-۶۴) و استفاده از گواهی نامه ها (۲-۱۴) و نشان ها / علامت ها (۲-۱۸) را برآورده می کند.

[منبع: استاندارد ایران- ایزو- آی ای سی ۱۷۰۲۴: سال ۱۳۹۳، ۳-۱]

۲۰-۲

certification requirements

الزامات گواهی کردن

مجموعه ای از الزامات مشخص شده، شامل الزامات طرح که برای ایجاد یا حفظ گواهی (۲-۱۶) لازم است برآورده شود

[منبع: استاندارد ایران- ایزو- آی ای سی ۱۷۰۲۴: سال ۱۳۹۳، ۳-۳]

۲۱-۲

certification scheme

طرح گواهی کردن

شایستگی (۲-۲۵) و سایر الزامات مرتبط با رسته های حرفه ای (۲-۱۳) یا مهارتی خاص اشخاص

[منبع: استاندارد ایران- ایزو- آی ای سی ۱۷۰۲۴: سال ۱۳۹۳، تعریف ۳-۲ تغییر یافته است- یادآوری حذف شده است]

۲۲-۲

certified person

شخص گواهی شده

شخص دارنده گواهی نامه (۲-۱۴)

۲۳-۲

code of conduct

آیین رفتار

مدرکی که رفتار اخلاقی یا شخصی الزام شده در طرح گواهی کردن (۲-۲۱) را مشخص می کند

یادآوری: برگرفته از یادآوری ۲ بند ۸-۲ استاندارد ایران- ایزو- آی ای سی ۱۷۰۲۴: سال ۱۳۹۳

۲۴-۲

code of practice

آیین کار

standard of practice

استاندارد رویه کار

مقررات، الزامات، مسئولیت‌ها یا شرایطی که حداقل سطح عملکرد مورد انتظار از یک رسته حرفه‌ای اشخاص (۲-۱۳) را توصیف می کند

۲۵-۲

competence

شایستگی

توانایی (۲-۱) به کارگیری دانش (۲-۵۶) و مهارت‌ها (۲-۷۴) برای دستیابی به نتایج مورد نظر

[منبع: استاندارد ایران- ایزو- آی ای سی ۱۷۰۲۴: سال ۱۳۹۳، ۳-۶]

۲۶-۲

complaint

شکایت

بیان نارضایتی، به غیر از درخواست رسیدگی مجدد (۲-۵)، که توسط هر شخص یا سازمان به نهاد گواهی کننده (۲-۱۷) در ارتباط با فعالیت‌های آن نهاد یا فعالیت‌های شخص گواهی شده (۲-۲۲) که انتظار پاسخ از آن می‌رود، ابراز می‌شود

[منبع: استاندارد ایران- ایزو- آی ای سی ۱۷۰۰۰: سال ۱۳۸۷، تعریف ۶-۵ تغییر یافته است]

۲۷-۲

continuing professional development

پیشرفت حرفه ای مداوم

continuing education

آموزش مداوم

فعالیت‌هایی که توسط یک شخص بعد از تعلیم یا آموزش (۷۷-۲) اولیه برای حفظ، بهبود یا افزایش دانش (۵۶-۲) و مهارت‌های (۷۴-۲) شخص در ارتباط با فعالیت‌های حرفه‌ای وی انجام می‌شود

۲۸-۲

credential

اعتبارنامه

مدرک صادر شده توسط یک سازمان برای یک شخص که در آن شرایط احراز شده (۶۳-۲) یا شایستگی (۲۵-۲) وی به رسمیت شناخته می‌شود
مثال: دانشنامه‌ها، رتبه‌های علمی دانشگاهی، گواهی‌ها (۱۶-۲)، گواهی‌نامه‌ها (۱۴-۲)، پروانه‌ها (۵۸-۲)

۲۹-۲

credentialing

صدور اعتبارنامه

فرآیندی که به واسطه آن سازمانی اعتبارنامه (۲۸-۲) صادر می‌کند

۳۰-۲

criterion- referenced pass mark

نمره قبولی مبنی بر معیار

criterion- referenced cut score

حد نصاب قبولی مبنی بر معیار

objective- based cut score

حد نصاب قبولی مبتنی بر هدف

حد نصاب قبولی (۶۰-۲) تعیین شده از طریق ارزیابی ویژگی‌های امتحان (۳۹-۲) به جای ارزیابی عملکرد نامزدها (۱۲-۲) در امتحان

۳۱-۲

designation

برگزیدن

صدور مجوز^۱ دولتی به یک نهاد گواهی‌کننده (۱۷-۲) اشخاص برای انجام فعالیت‌های گواهی‌کردن (۱۶-۲) مشخص شده در خصوص اشخاص

[منبع: استاندارد ایران - ایزو - آی‌ای‌سی ۱۷۰۰۰: سال ۱۳۸۷، تعریف ۲-۷ تغییر یافته است]

۳۲-۲

designation for persons

تخصیص عنوان به اشخاص

اعطای عنوان یا نام رسماً ثبت شده به یک شخص توسط دولت یا سازمان صادر کننده اعتبارنامه (۲۹-۲)

۳۳-۲

diagnostic score report

گزارش تحلیلی امتیازدهی

گزارش امتیازدهی (۷۱-۲) که اطلاعات تفصیلی عملکرد امتحان (۳۹-۲) مانند نقاط قوت و ضعف را در بر می‌گیرد

۳۴-۲

difficulty index

شاخص سختی

item difficulty

سختی مطلب

سنجش نسبت آزمون‌شوندگانی که به یک مطلب (۵۲-۲) امتحان (۳۹-۲) یا سوال صحیح پاسخ داده‌اند

یادآوری: به شاخص سختی، ارزش - p^۱ نیز گفته می‌شود.

۳۵-۲

e-assessment

ارزیابی الکترونیکی

استفاده از فناوری اطلاعات برای هر فعالیت مربوط به ارزیابی (۸-۲)

یادآوری: انواع خاصی از ارزیابی‌های الکترونیکی شامل ارزیابی توانایی‌های (۱-۲) علمی و عملی از طریق آزمون تطبیق‌پذیر با استفاده از رایانه یا آزمون طبقه بندی با استفاده از رایانه است.

۳۶-۲

eligibility

احراز شرایط

برآورده شدن پیش‌نیازها توسط درخواست کنندگان (۶-۲)

یادآوری: پیش‌نیازها می‌تواند شامل تلفیقی از تجربه و تحصیل باشد.

۳۷-۲

equating of examinations

معادل‌سازی امتحان‌ها

فرآیند تعیین امتیازهای قابل مقایسه برای شکل‌های امتحان (۴۳-۲) متفاوت

۱- ارزش - p یک شاخص آماری است که در آزمون فرض‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد.

۳۸-۲

equivalence of certification results

معادل بودن نتایج گواهی کردن

فرآیندهای گواهی کردن (۱۹-۲) مختلف که به نتایج یکسانی از شایستگی (۲۵-۲) منجر می‌شوند

۳۹-۲

examination

امتحان

test

آزمون

سازوکاری که بخشی از ارزیابی (۸-۲) است و در آن شایستگی (۲۵-۲) نامزد (۱۲-۲) از یک یا چند طریق مانند آزمون‌های کتبی، شفاهی، عملی و قابل مشاهده آن گونه که در طرح گواهی‌کردن (۲۱-۲) تعیین شده است، سنجیده می‌شود

[منبع: استاندارد ایران- ایزو- آی ای سی ۱۷۰۲۴: سال ۱۳۹۳، تعریف ۳-۹ تغییر یافته است - واژه "آزمون" به عنوان واژه جایگزین اضافه شده است]

۱-۳۹-۲

computer-based examination

امتحان رایانه‌ای

computer-based test

آزمون رایانه‌ای

CBT

امتحانی (۳۹-۲) که با استفاده از رایانه انجام می‌شود

۲-۳۹-۲

criterion-referenced examination

امتحان معیار محور

امتحانی (۳۹-۲) که عملکرد آزمون‌شوندگان را با یک استاندارد تعیین شده برای شایستگی (۲۵-۲) مقایسه می‌کند

یادآوری: امتحان‌های مربوط به گواهی‌کردن (۱۶-۲) و پرواندهی (۵۸-۲) بطور نمونه به‌جای هنجار محور، معیار محور هستند.

۳-۳۹-۲

norm - referenced examination

امتحان هنجار محور

امتحانی (۳۹-۲) که عملکرد یک آزمون‌شونده را با عملکرد سایر آزمون‌شوندگان در همان امتحان مقایسه می‌کند

۴-۳۹-۲

standardized examination

امتحان استاندارد شده

امتحانی (۳۹-۲) که در آن از روش‌های اجرایی خاص به نحو هم‌خوان تبعیت می‌شود

یادآوری: روش‌های اجرایی خاص که به نحو هم‌خوان از آن تبعیت می‌شود، قابل مقایسه بودن امتیازهای امتحان را امکان‌پذیر می‌سازد.

۴۰-۲

examination adaptation

تطبیق امتحان

فرآیند تغییر دادن یک امتحان (۳۹-۲) برای استفاده در سایر زبان‌ها یا فرهنگ‌ها مبتنی بر تفاوت‌های الگوهای زبان شناختی، فرهنگی و رویه کار

۴۱-۲

examination administration

اداره امور امتحان

فرآیند برگزاری امتحان‌ها (۳۹-۲) برای آزمون‌شوندگان

یادآوری: اداره امور امتحان به طور نمونه روش‌های اجرایی استاندارد شده و شرایط عملیاتی را در بر می‌گیرد.

۴۲-۲

examination blue print

طرح کلی امتحان

examination outline

سرفصل‌های امتحان

فهرست کردن زمینه‌های محتوایی که لازم است در امتحان (۳۹-۲) در نظر گرفته شود همراه با وزن‌دهی معیارهای زمینه‌های محتوایی در کل امتحان

۴۳-۲

examination form

شکل امتحان

مجموعه‌های جایگزین از سوالات امتحان (۳۹-۲) که شایستگی‌های (۲-۲۵) یکسان را درون همان سازمان یا نهاد ارزیابی می‌کند

۴۴-۲

examination modification

تغییر در امتحان

تغییر در یک امتحان (۳۹-۲) یا اداره امور امتحان (۴۱-۲) که برای در نظر گرفتن اثرات ناتوانی، بدون تغییر در اعتبار (۷۹-۲) امتحان، صورت می‌پذیرد

۴۵-۲

examination security

امنیت امتحان

محدود کردن دسترسی به مدارک، امتحان‌ها (۳۹-۲)، سوالات امتحان و امتیازات امتحان

۴۶-۲

examiner

آزمون‌گر

شخص دارای شایستگی احراز شده برای اجرا و امتیازدهی یک امتحان (۳۹-۲) در مواردی که امتحان نیاز به داوری حرفه‌ای دارد

[منبع: استاندارد ایران- ایزو- آی ای سی ۱۷۰۲۴: سال ۱۳۹۳، ۱۰-۳]

۴۷-۲

examiner reliability

قابلیت اطمینان آزمون‌گر

inter-rater reliability

قابلیت اطمینان بین امتیازدهندگان

inter-rater agreement

توافق بین امتیازدهندگان

هم‌خوانی در تخصیص امتیازات توسط آزمون‌گرهای (۴۶-۲) مختلف در مورد عملکرد مشاهده شده یک نامزد (۲-۱۲) یا ماحصل کار همان نامزد

۴۸-۲

fairness

انصاف

ایجاد فرصت برابر برای کسب موفقیت هر نامزد (۱۲-۲) در فرآیند گواهی‌کردن (۱۹-۲)

یادآوری: انصاف شامل میرا بودن از گرایش (۱۱-۲) در امتحان‌ها (۳۹-۲) است.

[منبع: استاندارد ایران- ایزو- آی ای سی ۱۷۰۲۴: سال ۱۳۹۳، تعریف ۱۶-۳ تغییر یافته است - یادآوری اضافه شده است]

impartiality**بی طرفی****وجود واقع گرایی**

یادآوری ۱: واقع گرایی به معنی این است که تعارض منافع وجود ندارد یا حل و فصل شده است، به نحوی که بر فعالیت‌های بعدی نهاد گواهی کننده (۱۷-۲) اثر سوء نداشته باشد.

یادآوری ۲: سایر اصطلاحاتی که در بیان عنصر بی طرفی مفیدند عبارتند از: استقلال، مبرا بودن از تعارض منافع، مبرا بودن از گرایش (۱۱-۲)، فقدان پیش داوری، عدم جانبداری، انصاف (۴۸-۲)، داشتن فکر باز، برخورد یکسان، عدم وابستگی و توازن.

[منبع: استاندارد ایران- ایزو- آی ای سی ۱۷۰۲۴: سال ۱۳۹۳، ۳- ۱۵]

interested party**طرف ذی نفع**

فرد، گروه یا سازمان تاثیر پذیرفته از عملکرد شخص گواهی شده (۲۲-۲) یا نهاد گواهی کننده (۱۷-۲) مثال: شخص گواهی شده، استفاده کننده از خدمات شخص گواهی شده، استخدام کننده شخص گواهی شده، مصرف کننده، مرجع دولتی.

یادآوری: طرف‌های ذی نفع می‌توانند ذی نفعان باشد.

[منبع: استاندارد ایران- ایزو- آی ای سی ۱۷۰۲۴: سال ۱۳۹۳، تعریف ۳-۲۱ تغییر یافته است - یادآوری اضافه شده است]

invigilator**ناظر آزمون**

شخص دارای اختیار از سوی نهاد گواهی کننده (۱۷-۲) که اداره یا سرپرستی یک امتحان (۳۹-۲) را بر عهده دارد، اما شایستگی (۲۵-۲) نامزد (۱۲-۲) را ارزیابی نمی‌کند

یادآوری: سایر اصطلاحات برای ناظر آزمون عبارتند از: مراقب، اداره کننده امور امتحان و سرپرست آزمون.

[منبع: استاندارد ایران- ایزو- آی ای سی ۱۷۰۲۴: سال ۱۳۹۳، ۳- ۱۱]

۵۲-۲

item

مطلب

سوال یا آزمونه‌ای^۱ که در یک امتحان (۳۹-۲) ارائه می‌شود

۵۳-۲

item analysis

تحلیل مطلب

فرآیندی برای ارزیابی عملکرد هر مطلب (۵۲-۲) در یک امتحان (۳۹-۲) که اطلاعاتی را در خصوص سختی مطلب (۳۴-۲) و توان تمیزدهی مطلب (۵۴-۲) ارائه می‌کند

۵۴-۲

item discrimination

توان تمیزدهی مطلب

سنجه‌ای برای این که یک مطلب (۵۲-۲) تا چه حد به خوبی قادر است آزمون‌شوندگان دارای دانش را از آنهایی که فاقد دانش هستند، تشخیص دهد

۵۵-۲

job analysis

تحلیل شغل

روش(های) مورد استفاده برای مشخص کردن کارها و شایستگی‌های (۲۵-۲) مرتبط با آن

یادآوری ۱: روش‌ها معمولاً در برگیرنده تحلیل کارها، دانش (۵۶-۲)، مهارت‌ها (۷۴-۲) یا توانایی‌های مرتبط است که شایستگی موردنیاز در دامنه کار را تشکیل می‌دهد.

یادآوری ۲: تحلیل شغل مبنایی را برای اعتبار (۷۹-۲) کلیه ارزیابی‌های (۸-۲) مورد استفاده در صدور اعتبارنامه‌ها (۲۸-۲) فراهم می‌کند.

یادآوری ۳: سایر اصطلاحات برای تحلیل شغل عبارتند از تحلیل شغلی- کاری، تحلیل رویه‌کار، تحلیل عملکرد و مطالعه توصیف نقش.

۵۶-۲

knowledge

دانش

واقعیت‌ها، اطلاعات، حقایق، اصول یا درک کسب شده از طریق تجربه یا تحصیل

۵۷-۲

learning outcomes

نتایج یادگیری

آن چه انتظار می‌رود که یک شخص در انتهای برنامه، دوره یا پودمان^۱ آموزشی (۲-۷۷) بداند، درک کند یا قادر به انجام آن باشد

۵۸-۲

licence

پروانه

licensure

پروانه‌دهی

به رسمیت شناختن شایستگی (۲-۲۵) برای مشغول به کار شدن در حرفه یا تخصص معین که به شخصی یا موجودیتی توسط نهاد تنظیم کننده مقررات اعلام می‌شود

۵۹-۲

monitoring

پایش

سرپرستی یا نظارت بر انجام فعالیت

یادآوری: پایش به منظور حصول اطمینان از تداوم مطابقت با الزامات خاص، یا پایبندی به آن، انجام می‌شود.

۶۰-۲

pass mark

نمره قبولی

cut score

حد نصاب قبولی

passing score

امتیاز قبولی

امتیاز مشخص در خصوص یک امتحان (۲-۳۹) که نامزدهایی (۲-۱۲) که آن امتیاز مشخص یا امتیاز بالاتر از آن را کسب می‌کنند در امتحان قبول و نامزدهایی که امتیاز پایین تر از آن را کسب کنند، در امتحان مردود می‌شوند

۶۱-۲

personnel

کارکنان

افراد، درون نهاد گواهی کننده یا بیرون از نهاد گواهی کننده (۲-۱۷)، که فعالیت‌هایی را برای نهاد گواهی کننده انجام می‌دهند

یادآوری: این افراد اعضای کمیته و داوطلبان را شامل می‌شود.

[منبع: استاندارد ایران- ایزو- آی ای سی ۱۷۰۲۴: سال ۱۳۹۳، ۳- ۱۲]

۶۲-۲

psychometrics

روان‌سنجی

حوزه‌های از علوم که به فرضیه و فنون اندازه‌گیری روان‌شناختی می‌پردازد

۶۳-۲

qualification

شرایط احراز شده

تحصیلات، آموزش (۲-۷۷) و تجربه کاری اثبات شده، حسب مورد

[منبع: استاندارد ایران- ایزو- آی ای سی ۱۷۰۲۴: سال ۱۳۹۳، ۳- ۷]

۶۴-۲

recertification

گواهی کردن مجدد

تجدید گواهی (۲-۱۶) در بازه‌های زمانی معین

۶۵-۲

register

دفتر ثبت (فهرست رسمی اشخاص گواهی شده)

فهرست منتشر شده توسط نهاد گواهی‌کننده (۲-۱۷)، مرجع قانونی یا سازمان ثبت‌کننده دیگر از دارندگان گواهی نامه (۲-۱۵) یا اشخاصی که معیارهای از پیش تعیین شده را برآورده می‌کنند

یادآوری: دفتر ثبت می‌تواند برای عموم یا مقاصد داخلی در دسترس باشد.

۶۶-۲

registration

ثبت کردن

درج نام دارنده گواهی‌نامه (۲-۱۵) یا شخصی که معیارهای از پیش تعیین شده را برآورده می‌سازد همراه با داده‌های شخصی (برای مثال نام، نشانی) در دفتر ثبت (۲-۶۵) توسط نهاد گواهی‌کننده (۲-۱۷)، مرجع قانونی یا سازمان ثبت‌کننده دیگر

۶۷-۲

reliability

قابلیت اطمینان

شاخص میزان هم‌خوانی امتیازهای امتحان (۳۹-۲) در زمان‌ها و مکان‌های مختلف، شکل‌های امتحان (۴۳-۲) متفاوت و آزمون‌گرهای (۴۶-۲) مختلف

[منبع: استاندارد ایران- ایزو- آی ای سی ۱۷۰۲۴: سال ۱۳۹۳، ۳- ۱۸]

۶۸-۲

scheme owner

مالک طرح

سازمان مسئول ایجاد و حفظ یک طرح گواهی‌کردن (۲۱-۲)

یادآوری: سازمان می‌تواند خود نهاد گواهی‌کننده (۱۷-۲)، مرجعی دولتی یا موردی دیگر باشد.

[منبع: استاندارد ایران- ایزو- آی ای سی ۱۷۰۲۴: سال ۱۳۹۳، ۳- ۴]

۶۹-۲

scope of certification

دامنه شمول گواهی‌کردن

گستره و ماهیت کارهای خاص که انتظار می‌رود یک شخص گواهی‌شده (۲۲-۲) با توجه به دارا بودن گواهی (۲-۲) (۱۶) خاص که در شمول طرح گواهی‌کردن (۲۱-۲) است، بتواند آن را به نحو شایسته انجام دهد

۷۰-۲

scope of certification scheme

دامنه شمول طرح گواهی‌کردن

میزان و حد و مرز یک طرح گواهی‌کردن (۲۱-۲)

۷۱-۲

score report

گزارش امتیازدهی

result report

گزارش نتیجه

مدرکی که در آن اطلاعات در خصوص عملکرد یک نامزد (۱۲-۲) در یک امتحان (۳۹-۲) ارائه شده است

یادآوری: به گزارش تحلیلی امتیازدهی (۳۳-۲) نیز مراجعه شود.

۷۲-۲

self declaration

خود اظهاری

اظهار توسط یک نامزد (۱۲-۲) در خصوص این که وی الزامات خاص را برآورده می‌سازد

۷۳-۲

self-evaluation

خود ارزشیابی

self-assessment

خود ارزیابی

فرآیندی که در آن ارزیابی به منظور فراهم کردن اطلاعات بازخور، توسط خود نامزد (۱۲-۲) اداره می‌شود

۷۴-۲

skill

مهارت

توانایی (۱-۲) انجام یک کار یا فعالیت با یک نتیجه خاص مورد نظر که از طریق تحصیل، آموزش (۷۷-۲)، تجربه یا سایر شیوه‌ها به دست می‌آید

۷۵-۲

surveillance

بازبینی

پایش (۵۹-۲) دوره‌ای عملکرد شخص گواهی‌شده (۲۲-۲) در طول دوره‌های گواهی‌کردن (۱۶-۲) برای حصول اطمینان از مطابقت مداوم با طرح گواهی‌کردن (۲۱-۲)

[منبع: استاندارد ایران- ایزو- آی ای سی ۱۷۰۲۴: سال ۱۳۹۳، ۳-۲۲]

۷۶-۲

suspension

تعلیق

توقف موقت، تاخیر، وقفه یا انقطاع در گواهی یک شخص (۱۶-۲) که توسط نهاد گواهی‌کننده (۱۷-۲) صادر شده است

[منبع: استاندارد ایران - ایزو - آی ای سی ۱۷۰۰۰: سال ۱۳۸۷، تعریف ۶-۲ تغییر یافته است]

۷۷-۲

آموزش

training

برنامه تدوین شده برای این که دانش (۲-۵۶) و مهارت‌های (۲-۷۴) لازم به اشخاص ارائه شود

۱-۷۷-۲

گواهی‌نامه آموزشی

training certificate

مدرک صادر شده بعد از این که شخصی دوره آموزشی (۲-۷۷) یا مجموعه‌ای از دوره‌های آموزشی را به پایان می‌رساند و در ارزیابی (۲-۸) که نتایج یادگیری (۲-۵۷) مورد نظر در آن دوره یا دوره‌های خاص را می‌سنجد، قبول می‌شود

یادآوری: به این دوره‌ها گاهی برنامه‌های آموزشی با دریافت گواهی‌نامه نیز گفته می‌شود.

۷۸-۲

صحه گذاری

validation

تایید از طریق استفاده از شواهد عینی در خصوص این که الزامات مربوط به استفاده یا کاربرد خاص مورد نظر برآورده شده است

۷۹-۲

اعتبار^۱

validity

شواهدی مبنی بر آن که در ارزیابی (۲-۸) آن چه که در نظر است سنجیده شود، طبق طرح گواهی‌کردن (۲-۲۱) سنجیده می‌شود

[منبع: استاندارد ایران- ایزو- آی ای سی ۱۷۰۲۴: سال ۱۳۹۳، تعریف ۳-۱۷ تغییر یافته است - یادآوری حذف شده است]

۸۰-۲

ابطال

withdrawal

لغو یک گواهی (۲-۱۶)، گواهی‌نامه (۲-۱۴) یا اعتبارنامه (۲-۲۸)

۱- تعریف ارائه شده برای این واژه در این استاندارد نسبت به تعریف ارائه شده در استاندارد ملی ایران - ایزو - آی ای سی ۱۷۰۲۴ کامل تر شده است.

کتابنامه

- [۱] استاندارد ISO 9001^۱ سیستم‌های مدیریت کیفیت- الزامات
- [۲] استاندارد ملی ایران - ایزو - آی ای سی ۱۷۰۰۰ سال ۱۳۸۷
- [۳] استاندارد ISO/IEC 17021^۲ ارزیابی انطباق- الزامات مربوط به نهادهای ارائه کننده خدمات ممیزی و گواهی کردن سیستم‌های مدیریت
- [۴] استاندارد ملی ایران- ایزو - آی ای سی ۱۷۰۲۴ سال ۱۳۹۳
- [۵] استاندارد ملی ایران- ایزو- آی ای سی ۱۷۰۳۰ سال ۱۳۸۶
- ارزیابی انطباق - الزامات مربوط به نهادهای ارائه کننده خدمات ممیزی و گواهی کردن سیستم‌های مدیریت
- ارزیابی انطباق- الزامات عمومی برای نهادهای گواهی کننده اشخاص
- ارزیابی انطباق- الزامات عمومی برای علایم انطباق شخص ثالث

۱- استاندارد ملی ایران - ایزو ۹۰۰۱ : ۱۳۸۸ بر مبنای استاندارد ISO 9001: 2008 تدوین شده است.

۲- استاندارد ملی ایران- ایزو - آی ای سی ۱۷۰۲۱ : ۱۳۹۳ بر مبنای استاندارد ISO/IEC 17021:2011 تدوین شده است.